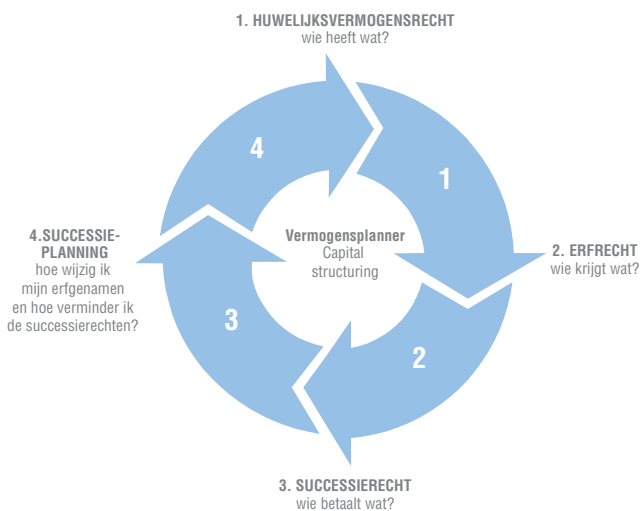

Successieplanning: back to basics!

“Aan wie komt mijn vermogen toe en hoe kan ik daar sturing aan geven? Hoeveel successierechten zullen verschuldigd zijn, en hoe kunnen we dit vermijden?” Ieder persoon die door hard werken en volhardend sparen een zeker vermogen opgebouwd heeft, stelt zich vroeg of laat deze vragen.

Een antwoord op deze vragen kan enkel geformuleerd worden door de correlatie tussen het huwelijksvermogensrecht, het erfrecht en de successierechten te onderzoeken. Dit is dan ook het doel van deze beknopte bijdrage: een plattgrond bieden van de juridische organisatie van het vermogen.

Aan de basis van een goede successieplanning ligt het huwelijksvermogensrecht, vaak geformaliseerd in een huwelijkscontract dat doorgaans sinds de huwelijksdatum in de kluis verdwenen is. Het huwelijksvermogensrecht bepaalt de respectieve eigendomsrechten van beide partners (wie heeft wat?).

Bijgevolg heeft het huwelijksvermogensrecht een doorslaggevende impact op het erfrecht en dus op de nalatenschap (wie erft wat?) van de vooroverleden partner.

Als sluitstuk regelen de wetsartikelen van het successierecht de grootorde van de uiteindelijke taxatie (wie betaalt wat?).

Een vermogensplanner adviseert de vermogende klant door elk van deze deeldomeinen te overlopen, het vermogen te inventariseren, problemen en behoeften te detecteren, te evalueren en waar nodig een structurering van het vermogen op maat van het gezin uit te werken.

1. Huwelijksvermogensrecht – wie heeft wat?

De (aanstaande) echtgenoten hebben de vrije keuze van het huwelijksvermogensstelsel en kunnen ervoor opteren om dit vast te leggen in een huwelijkscontract. In zo'n huwelijkscontract kan men zelf omschrijven wat tot het eigen en het gemeenschappelijk vermogen behoort, en wordt de bewegings- en beschikkingsvrijheid van elke echtgenoot vastgelegd. Maakt men geen gebruik van hogergenoemde keuzevrijheid, dan wordt het huwelijksvermogensstelsel geregeld via de wet en spreken we van het wettelijk stelsel of het stelsel van scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinsten.

Dit stelsel bestaat uit het eigen vermogen van iedere echtgenoot en het gemeenschappelijk vermogen. Belangrijk is dat in dit stelsel een rekening, zelfs al is die ingeboekt op naam van één echtgenoot, fiscaal en juridisch geacht wordt gemeenschappelijk te zijn.

Een bijzondere variant op dit stelsel is het contract met verblijvingsbeding, ook wel 'langst leeft al heeft' genoemd, waarbij het volledig gemeenschappelijk vermogen bij overlijden van een van de echtgenoten toebehoort aan de langstlevende van beide echtgenoten, en dit in volle eigendom.

Een stelsel dat nog zelden wordt toegepast omwille van de verstreckende gevolgen is de algehele gemeenschap. Dit stelsel komt tot stand wanneer aanstaande echtgenoten al hun tegenwoordige en toekomstige goederen inbrengen in het gemeenschappelijk vermogen. Behalve specifieke uitzonderingen zijn alle beroepsinkomsten, schenkingen en erfenissen gemeenschappelijk. Door de werking van dit stelsel kan de minst gerede partner rijk worden, vandaar dat men in de wandelgangen ook wel eens spreekt van 'het contract van de grote liefde'.

In de gevallen waar men een familiepatrimonium wenst af te schermen van de toekomstige schoonfamilie of veilig te stellen ten opzichte van mogelijke schuldeisers van de partner, opteert men best voor een contract zuivere scheiding van goederen. In dit stelsel bestaat er geen gemeenschappelijk vermogen. Een rekening/effectenportefeuille op naam van een van de echtgenoten, wordt geacht eigen vermogen van die echtgenoot te zijn.

Men kan elk van hogergenoemde stelsels verder gaan kneden op maat van het gezin, met behulp van bv. verrekeningsbedingen, vooruitmakingen en contractuele erfstellingen, enzovoort. Voorlopig beperken we ons in dit hoofdstuk tot de grote lijnen en komen we in volgende publicaties meer in detail op deze materie terug.

2. Erfrecht – wie krijgt wat?

Wanneer iemand komt te overlijden, blijven de goederen die hij/zij bezat verder bestaan. Het erfrecht geeft antwoord op de vraag of en hoe de eigendom van die goederen overgaat, namelijk 'wie erft wat'? Als algemene regel kunnen we stellen dat de dichtste erfgenaam erft, en dit in gelijke delen indien er meerdere erfgenamen zijn. Binnen bepaalde wettelijke grenzen, kan men sleutelen aan deze wettelijke erfopvolging met behulp van testamenten, schenkingen, en huwelijkscontracten.

De wijze waarop de nalatenschap verdeeld wordt, hangt overigens in grote mate af van het huwelijkscontract. De mate waarin de goederen van beide echtgenoten behoren tot het eigen of het gemeenschappelijk vermogen is bepalend voor de omvang van de nalatenschap die toekomt aan de langstlevende.

Waren de echtgenoten gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen, dan bevat de nalatenschap enkel het eigen vermogen van de vooroverleden echtgenoot. Is er wel een gemeenschappelijk vermogen, dan wordt dat in gelijke helften verdeeld onder de echtgenoten, behoudens andersluidende afspraken in het huwelijkscontract (bv. Langst leeft al heeft). Hoe groter het gemeenschappelijk vermogen, hoe groter dus het erfdeel van de langstlevende.

Heeft het echtpaar daarenboven ook kinderen, dan wordt het erfrecht van de langstlevende beperkt tot het vruchtgebruik, en dit zowel m.b.t. het eigen vermogen als het gemeenschappelijk vermogen. Zijn er geen afstammelingen maar wel zijverwanten of ascendenten, dan heeft de langstlevende recht op het volledig gemeenschappelijk vermogen in volle eigendom, en het vruchtgebruik op het eigen vermogen. Laat de eerstervende geen van hogergenoemde erfgenamen na, dan erft de langstlevende de volledige nalatenschap (gemeenschappelijk en eigen vermogen) in volle eigendom. In een later stadium diepen we ook graag dit hoofdstuk verder uit.

3. Successierecht – wie betaalt wat?

Eens de notaris, uitgaande van het huwelijksvermogensrecht, de hogergenoemde erfrecht-oefening heeft gemaakt, wordt diezelfde verdeling toegepast om de effectieve successiebelasting te berekenen. M.a.w. waren de echtgenoten gehuwd met scheiding van goederen, dan zijn de successierechten enkel toepasselijk op het eigen vermogen van de vooroverleden echtgenoot.

Was er sprake van een gemeenschap van goederen dan is de belastbare basis samengesteld uit het eigen vermogen en 50% van het gemeenschappelijk vermogen.

Om het toepasselijk tarief te weten, is de laatste woonplaats van de erflater van doorslaggevend belang. We kennen namelijk verschillende tarieven in de 3 Gewesten (zie

tabellen p.17). De enige gelijkenis tussen de Gewesten is dat de successietarieven het laagst zijn bij de naaste familieleden van de erflater, en opklimmen naargelang de verdere verwantschap én bedrag van de erfenis.

4. Successieplanning – hoe wijzig ik mijn erfgenamen en hoe verminder ik de successierechten?

Successieplanning is een erg populair begrip geworden, maar we wensen toch te melden dat successieplanning veel meer is dan het louter vermijden van successierechten. Een goede successieplanner, of beter vermogensplanner, begeleidt zijn klant via een juridisch-fiscale expertise, zodat de vermogende klant zijn/haar korte- en lange-termijn-doelstellingen op een fiscaal optimale manier kan verwezenlijken.

De vermogensplanner evalueert de verschillende bouwstenen van het vermogen (onroerend, roerend, aandelen familiebedrijf, patrimoniumvennootschap, kunst, enz.) en staat voor de uitdaging het perfecte evenwicht te zoeken tussen de familiale, financiële, emotionele, en fiscale wensen van de vermogende particulier.

Onze huidige wetgeving voorziet in tal van fiscaal voordelige technieken om de successiedruk te verminderen. Wil men op een correcte wijze aan successiebesparing doen, dan zorgt men er best voor dat bij een eventueel overlijden het vermogen reeds gedeeltelijk op naam staat van de partner of volgende generatie(s).

Bovendien kan een ervaren 'vermogensplanner' enkele 'airbags' inbouwen die u een grote mate van gemoedsrust moeten garanderen. We denken daarbij aan een perfecte mix tussen het uitsparen van successierechten enerzijds, en het behouden van controle en inkomsten in hoofde van de schenker/initiatiefnemer anderzijds.

In het kader van zo'n nalatenschapsplanning (schenking, legaat...) of voor elke andere vorm van beschikking, is het van het grootste belang dat de vermogensplanner terugrijpt naar het huwelijksvermogensrecht om precies de eigenaar van de betreffende goederen te kennen. Enkel de eigenaar kan immers een geldige schenking of gelijk welke andere beschikking uitvoeren.

De Belgische mogelijkheid tot vlotte en goedkope overdracht van vermogen, gecombineerd met de afwezigheid van vermogensbelasting, zorgt er voor dat België een fiscale trekpleister geworden is voor vermogende buitenlanders. In die optiek mogen we gerust stellen dat België een fiscaal paradijs is, voor residenten die minder afhankelijk zijn van (zwaar belaste) beroepsinkomsten, m.a.w. renteniers.

Het Capital Structuring team van CapitalatWork kan u hiervoor met raad en daad bijstaan.

Voor meer informatie: www.capitalatwork.com

Vincent Lambrecht

1. Vlaanderen

belastingsschijven in € opsplitsing roerend-onroerend opsplitsing per erfdeel	Tussen echtgenoten – samenwonenden (in rechte lijn)	
0,01 – 50.000	3 %	
50.000 – 250.000	9 %	
> 250.000	27 %	
belastingsschijven in € geen opsplitsing roerend-onroerend	Tussen broers – zussen per erfdeel	Tussen anderen tarieven toepas- selijk op totale nalatenschap
0,01 - 75.000	30 %	45 %
75.000 – 125.000	55 %	55 %
> 125.000	65 %	65 %

2. Brussel

Belastingsschijven in €	Tussen echtgenoten – samenwonenden (in rechte lijn)
0,01 – 50.000	3%
50.000 – 100.000	8%
100.000 – 175.000	9%
175.000 – 250.000	18%
250.000 – 500.000	24%
> 500.000	30%

Belastingsschijven in €	Tussen broers en zussen
0,01 – 12.500	20%
12.500 – 25.000	25%
25.000 – 50.000	30%
50.000 – 100.000	40%
100.000 – 175.000	55%
175.000 – 250.000	60%
> 250.000	65%

Belastingsschijven in €	Tussen ooms of tantes en neven of nichten
0,01 – 50.000	35%
50.000 – 100.000	50%
100.000 – 175.000	60%
> 175.000	70%

Belastingsschijven in €	Tussen alle andere personen
0,01 – 50.000	40%
50.000 – 75.000	55%
75.000 – 175.000	65%
> 175.000	80%

3. Wallonië

Belastingsschijven in €	Tussen echtgenoten – samenwonenden (in rechte lijn)
0,01 – 12.500,00	3%
12.500,01 – 25.000,00	4%
25.000,01 – 50.000,00	5%
50.000,01 – 100.000,00	5%
100.000,01 – 150.000,00	10%
150.000,01 – 200.000,00	14%
200.000,01 – 250.000,00	18%
250.000,01 – 500.000,00	24%
> 500.000,00	30%

Belastingsschijven in €	Tussen broers en zussen
0,01 – 12.500,00	20%
12.500,01 – 25.000,00	25%
25.000,01 – 75.000,00	35%
75.000,01 – 175.000,00	50%
> 175.000, 00	65%

Belastingsschijven in €	Tussen ooms of tantes en neven of nichten
0,01 – 12.500,00	25%
12.500,01 – 25.000,00	30%
25.000,01 – 75.000,00	40%
75.000,01 – 175.000,00	55%
> 175.000, 00	70%

Belastingsschijven in €	Tussen alle andere personen
0,01 – 12.500,00	30%
12.500,01 – 25.000,00	35%
25.000,01 – 75.000,00	60%
75.000,01 – 175.000,00	80%
> 175.000, 00	90%

Vincent Lambrecht, *Legal Advisor - Estate Planner*

Licentiaat Rechten
Fiscale Wetenschappen
Personal Financial Planner (BVB)

Vincent Lambrecht begon zijn carrière in 1999 bij de Bank Brussel Lambert nv als adjunct-kantoor directeur en account manager. Sedert 2002 adviseert hij vermogende particulieren in het kader van hun successie- en vermogensplanning m.b.t. het wereldwijd vermogen. Vincent Lambrecht is tevens gekend als mede-oprichter en hoofddocent van de opleiding Vermogens- en Successieplanning bij Syntra West. Sedert juni 2007 vervoegde Vincent Lambrecht CapitalatWork als Legal Advisor - Estate Planner.

Kaat Lauwers, *Legal Advisor - Estate Planner*

7 jaar ervaring in Estate Planning
Licentiaat Rechten - Licentiaat Notariaat

Kaat Lauwers begon haar carrière in 1999 bij notariatskantoren in Brussel en Amsterdam. Tussen 2001 en 2002 assisteerde ze een in Estate Planning gespecialiseerde notaris in de VS. Tot 2005 breidde Kaat Lauwers haar kennis in de Estate Planning uit bij een Antwerpse notaris. Datzelfde jaar vervoegde ze CapitalatWork. Naast het geven van juridisch advies aan onze klanten assisteert ze hen in het volbrengen van hun persoonlijke estate planning. Dit in nauwe samenwerking met externe partijen.